

A „Közlöny” megjelenik minden szerdán és szombaton reggel.

Szerkesztési szállítás.

piacz-sor, Dietrich-ház, 277 sz. hvá a lapot illető küldemények, a m. kéziratok és hirdetések utasítandók. Bérmentellen leveleket csak a dolgozóztársainktól fogadunk el.

KOLOZSVÁRI

KÖZLÖNY.

Politikai, tudományos és szépirodalmi lap.

Előfizetési díj:

Félévre 5 frt. p. p.
Negyedévre 2 „ 40 kr.
Egy hóra 1 frt.
Az előf. pénzék Stein J. könyvkereskedésébe, bérmentesen küldendők.

Hirdetéseket soronként 1 ezüst krajczárért, irodalmiakat 2 kr-ért gyorsan közlünk.

ÁLLÁSPONTUNK.

IV.

Mint a bukott aristocrata, ki családtekintélyének hitelével még fényt játszott a respectabilis állását életén át fentartotta: de midőn ráközelít a bukás percze s jön a törvényes összeírás számbavenni a crida substratát, és talál itt romladozott falukat, ott kidült kerteket, katángkoró nőte sovány földeket, horpasz tehenet, vastól lekopaszított ősi batárokat... s a bukott, mint ecclesia követő, áll leleplezve, csupasz szegénységében; úgy képzellek téged szegény hazám, midőn eszázad civilisatioja számba veszi alapjaidat.

Már jellemzem földtermesztési s marhatenyésztési álláspontunkat, a kérdés most az, vajjon a műipari termelés, s kiható kereskedés potolja-e az ottan feltűnő hátramaradást?

Erdélyben kiható műiparral csak a Brassó s részben Szeged kerékhétkét, két millió pforintnyi értéket forgat e két iparos város az oláh tartományokban s a bányákban, de többnyire csak annak nyers termelését dolgozza fel, s a mit bevesz, csaknem mind ki is adja s merész számítást teszünk, ha a forgatott összeg $\frac{1}{20}$ -át Erdély előnyére számítjuk. De engedjük meg ezt, sőt állítunk meg 200,000 pforint nyeresémet Erdély kiható műiparának, s hagyjuk meg ezt műiparunk s kereskedésünk activ összegéül, egyéb készítményeink csak kebelbeli csere cikkek, s nem számítás alá eshető termelési productumok.

Ezen teren fordulnak meg gyárvallataink is ekkor s csak is arra hivatva, hogy egy részben a külföldi cikkek betöltését, s pénzünk teljes kizsákmányolását paralizálják, éppen azért azok az országos magányjövdelem pozitív alapjait nem tekinthetők — belcikkeket munkálva fel, s benn osztva szét productumaikat, csak annyik ezek a számításban, mint a buza — kenyérré kisítve. —

Activ termelésünk két fő pontját képezi a tutajvágás és magán-bányászat.

Mert, miután Erdély nem önálló ország s kincstári bányászatának jövedelméről nem maga rendelkezik, sőt az államhatalomra a közbirodalom pénztárcájából alkalmasint nem szivárogoz több vissza mint a menynyt az indirect adók után Erdély kiad évenként, úgy magán-gazdaságunk kérdésében ezen kincstári jövedelemforrást nem vehetjük számítás alá, s keveset csalódhatunk, ha az ezek után országunk magán-jövedelmei közé számítható eredményért az indirect adók bizonytalan összegét kihagyjuk számításunkból.

Közvélekedés szerint Erdély tutajkereskedése hajt évenként egy millió pforintnyi nyeresémet.

A magán-bányászat pedig újabb felbecsülés szerint 1,407,315 fr. 12 kr.

Mind két számításból láthatjuk, hogy még sem havasaink sem bányáink kizsákmányolva nincsenek. Erdély összes fatermelését számítják

475,189 öl száraz

220,421 öl nyers fára,

246,951 ausztria mérő szénre,

Vasutak létesültével a fatermelés új lendületet vesz: tudok most havasokat egyesek birtokában, melyek adójukat sem hajtják be, melyektől gazdák szabadulni ohajtják be, melyekre egy európai átment kereskedés által hamar figyelmet vehetnek amaz angol társulatok, melyek már a fenyűt képesek papírra travestálni. — Szerencsénk még, hogy alapjaink még nincsenek kizsákmányolva: de szerencsétlenségünk, hogy kizsákmányolhatásuk végett másokra várunk.

Ily sorssal kérkedhetik bányászatunkis. Kérdésen kívüli, hogy gazdag bérceink sok fölfedezetlen kincset rejtenek még kebleikben, sőt ismert kincsek is, minő a torjai kénbánya, nincsenek használat alatt.

A kincstári bányászat, ha mutat is jobb beruházást, czélszerű kezelés, de ilyenlenn a magán-bányamivelés nem kérkedik; a tolcroczkoi bányász még saját kar-izmai ke-

gyelmével kalapácsolja ki a rúd vasat... S gazdag s igen jó fajta vasaink örvendhetnek csak annyit felhasználásnak, mennyit Ruszkbergen láthatunk?

Eppen ezen kezelési hátrányokért mutat magán-bányászatunk csak is másfél millió pforintnyi értéket eredményt.

Ha az ekkorig elszámolt állapothoz odaadjuk még ásványos közfürdőink jövedelmét, amelyekből kifejlő s közvetítésük általi pénzforgalmat a legutolsóbb számítás egy százezer pfortra ha tehetjük, ezzel Erdély összes privát jövedelmi forrásait váltig ki-mérlettük. Ezek az országos alapok, melyek mostani álláspontunkat képezik az anyagi téren, s honnan reformjainkkal ki kell indulnunk, hogy azokra dúsabb eredmény-nyel visszaszathassunk.

És hogy számvetésünk még tisztább legyen, mutassuk ki a vagyon, az évi vagyon és népesség irányát, az utóbbinak száma s az előbbinek jelző értéke szerint.

V.

Elszomorította vajjon szíves olvasómat azon csüggesztő számvetés, mely korábbi négy cikkemnek tárgyát képezte?

Avvagy felserkenté a tettvágyat s azon meggyőződést, hogy nemzet-gazdaságunk körüli lethargiának véget kell vetnünk, s hogy a mulasztatlan reformok iránt még saját pártoló meggyőződésünk sem elég; de hatni kell e kérdésekben, ki-nek mint adta sorsa és befolyása, hatni kell a nép csüggedetlen capacitatioja és a kormány atyai gondoskodásának folytonos es-deklése által.

Örvendenék, ha számvetésem az utóbbi hatást eszközölte, mit nemzetem életre-valóságában vetett bizalmammal fogva hiszek is.

Nem, nem! nem elcsüggednünk kell, hanem tetteire lelkesülnünk, s azon egész buzgalmat, mely a nemzet közérzetében, az ország emelésének érdeke iránt nyilatkozott, összpontosítanunk kell most anyagi

s szellemi megalapulásunkra, mert a régi köz érdekek basisa már lerontatott, új alap kell, s ez új alap egyéni vagyonszerzés, egyéni jólét, s az egyének közérzelme által szított szellemi munkásság karjain a nemzetiség nagygyűlés dícsővéemeléséde.

Ne csüggedjünk, s e czélra számoljunk nagyjában, ne takargassuk a sebeiket, sőt nézzük meg, hol vannak azok, s hol orvoslandó a beteg test?

Hogy ismerhessünk, vagyis inkább megmagyarázhassuk népünk ismert nyomorát, vegyük számba, mit adunk vagyis adhatunk ki háztartásunkra; majd apránként hozzávetethetünk ahhoz is, mit adhatnánk ki, s mennyivel lehetnénk boldogabbak.

Erdély összes mindennemű terményeiből és tenyésztésének eredményeiből (tél, vaj, sajt, gyapjú, méz, olaj, viasz sat. ideértve fát, borát) bévesz évenként, újabb felszámítás szerint: 42,084,905 ft. 53 kr. Magán-bányászatából 1,407,315.

Ásványos vizeiből hozzávetőleg — 100,000 Kiható kereskedéséből 200,000.

Feltéve, hogy összes marha productuma ér tízmilliót, s ebből évenként 25 pcentet felhasznál, felemészt, ennek értéke — 2,500,000 pforint.

Összesen 46,292,120 Ebből kivonva a rendes adót — 2,811,430 frintot

marad összesen 43,480,690 frint. Ennyi összes évi jövedelme Erdély népességének, melyet ezuttal oszszunk szét csak két millió lélek közt, kihagyva az idegekre s katonák általi pénz forgalomra a népességnek felül levő 73,737 számát. Ily jelentékeny összeget leengedve is, népünket alig hihető szegénynek találjuk.

Dózsa Dániel.

TÁRGZA.

BERKI FERENCZ.

(Genre.)

A tavaszi szántásait Berki Ferencz bevégezte. Isten neki! végre hajlja, Ha csakugyan elkezdette.

Mit kezdett el, s mit hajt végre? Nő hát mit egyebet, mint a Házasságot, mert már tovább A házi terhet nem bírta.

Aztán meg benne is vér volt Éppen mint édes apjába, Sehogy se akart szállani, Mint agg legény majd sirjába.

És meg az, hogy a gazdaszszony Magának tőri a diót, S mind a mellett szegény Feri Nem győzi a pretenziót.

De mindenekeftelt a volt A legeslegnagyobb ok, Hogy Pesten egy szőke angyal Lett szívére a téparancsnok.

Röpül a mén, poroz az út, Marad a völgy, megy a halom, Holtomiglan, holtodiglan! S hegyen völgyön lakadalom.

Megérkeznek; szól a falú: „Az urfi nem járt híjába, Menynyből se hozhatott volna Szébb angyalt a kuriába.”

Édesek voltak a perczek, Mint a ma metszett lépes méz, S Feri a világ kincseért Dolgaira oda se néz.

Egyszer azon veszi észre, Hogy a dolgok a házon kül Lábbal állnak az ég felé, S ekkor szeme szája elhül.

„Angyalom — mond — nézzünk ki is Már soknak vagyunk híjával; Mert itt, falun nem telelünk Mannával s ámbroziával.”

Erre a menyecske neki Imígyen odaapróza: „Kincsem, ugy látom, nállatok Minden merő azon próza.”

Ennek meg kell változnia, En szakácsnének nem jöttem, A vidék urnője vagyok S csak fényt türok körülöttem

Ülj le mellém én formálok Belőled egy szalon-embert, Oda kinn nálunk nélkül is Megkapálják majd a kendert.

Most ird le a megrendelést, Előbb a könyvtáros boltból Hugo contemplationját, Esténként olvasunk abból.

Küldd be az előfizetést A párisi divatlapra, Lám a Théâtre francaisban, Mely játék esik melyk napra.

A brüsseli csipke, megint A lion nyári kelme, Késő megrendelés miatt, Nem szeretném ha el kelne

S a belvederi Apolló Különösen tetszik nekem, Ezt számomra rövid időn Lemásollatod kedvesem.

Feláll Feri és kiindul S nagyot sohajt, mint egyorkán, Szólni akar, de mégis csak Elfojtja a szót a torkán.

Csak amugy lassan gondolá: „Hogy is ne hoznék Apollót! Igen bizon szövő széket Rokkát, orsót, s varró-ollót.”

Kiment és a zürzavarban Rendezgetett itten ottan, S fejesóválva imígy sohajt: „En bezzeg megházasodtam!

Azt mondom, bár nem teheted, Hogy a jövő titkába láss, De ha jó kell, nősülésben: Ne legyél hübelé Balázs.”

Hóry Farkas.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Első színi előadás. Nov. 8-án 1856. „Könyves Király,” írta Jókai Mór.

Öt hónapi szünidő után nemzeti színházunk újra megnyitott. Öt hónapi szünidő szükséges arra, hogy az élvezésben meglakadt kolozsvári közönség fátalmait kipihenve vagy költségeit kissé rendbe hozza, új erőt nyerhessen nemessé vágyaihoz illőleg élvezni. S élvezete valóban nemes, tiszteltetreméltó lényegére — lelkes pártolást érdemlő irányára nézve. Mi a nemzetnek drágább kincse mint nyelve, mely örömeinek, bubánatának, lelkesült-ségének és fájdalomainak — szóval egész lényének leghivebb közlönye. A nyelv s nemzeti erkölcsök egyik fejlesztője, pályatere s elmondhatjuk — temploma: a színház. Jertek el azért ide, mikor alkalom nyílik, ti jók, ti hívek, mert valahányszor itt, ha mindjárt ketten hármian is egybegyűlölendetek, veletek van az, a ki fölöttünk gondos atyai szemekkel viraszt: a ki gyönyörkö-

vezető, a sepről egy veszősöskét húzott ki, azzal értésre adta a korhelkedő életének, hogy vége legyen a komédiának, s az okos értelmes állat felbe is szakította a váratlan előadást.

Múlt hó 12-én reggel Málta szigetének lakóit iszonyú földrengés remítette meg. Már 11-én éjjel 11 óra körül tapasztalták némelyek valamely könnyű rázkódást, a melynek azonban semmi következménye se lőn. Azonban éjjel utáni 2 óra előtt mintegy 12 perccel, éppen a midőn mindenki mély álomba volt merülve, egy második rázkódás újabb fölélméssel töltötte el a lakókat, kik minden perczen a házak összemolnásait látva, ágyaikból az utcákra rohantak. A házak ingása mind hevesebb lőn, mialatt távolvihar zúgásához hasonló földrengés moraj volt ki-vehető, a harangok megkondultak, s a butorok tárczra kerekedtek a szobákban. Ez első rázkódás 9 másodpercig tartott. Aztán 3 másodpercig szünet állott be, de ekkor még hosszabb időn tartó rázkódások következtek. Ugy tetszett, mintha minden épületnek össze kellene omlani. Senki se állhatott talpon a szobákban, s a rengeteg most is földalatti moraj követte. Kiszámitották, hogy az első és második rázkódás 22 másodpercig tartott. Pár perc alatt a piacokon öreg, ifjú, férfi, nő halálsápadtan, reszketve futott össze, s állott egymás mellett. A „Danzig” nevű porosz fregattón, mely a borbélyas órában 180 tengeri mérföldnyi távolságra volt a parttól, szintén érezhető volt a rengés, oly annyira, hogy a gépvezető működésében egészen megakadályozódott. „Simoi” postagőzös a rázkódást a syriai öbölben tapasztalta, hol a földingás 40 másodpercig tartott, s hol majd minden épület megsebesült, különösen az ottani erőd északi részei szenvedtek nagy kárt.

A „M. S.” ismételve írja, hogy a Rothschild testvérek, Galliera herceg, és Laing urak az arad-n. szepeni-brassói vasutnak az erdélyi o-lah határszélig vezetésére a végleges engedélyt megnyerték. Ezt a nevezett lap, mind mondja, csak azért ismétli, hogy e tárgyban feltételezéseknek követhetése kapcsolatában fel-émelhesse azt is, miképp az összes vas-pályák Magyarországtól Erdélyen keresztül Brassóig fognak vezetett ni, hol a főindóház leendő Brassóból a vasut a bodzai szoroson keresztül olabországi vitet és itt egyik vonal Bukuresten át Várna, a másik a Dunáig Ibraila felé. Tehát az arad-szepeni vaspályá engedélyzése, a szolnok-n. várad-olozsvár-brassói vonalra nézve nem veszély, mint netalán némelyek gyanítják, hanem ösztön, hogy ezen pályá társulata is, hasznosított legyen, amannak engedélyzése nem vágya be ez útát emennek engedélyzése előtt.

Hivatalos.

1856. oct. 14-én kelt
császári nyiltparancs.
kibátó a birodalom egész területére, mely-lyel az 1857. közigazgatási évre az egyes-adosok hirdettek ki.

Mi ELSŐ FERENCZ JOZSEF, Ausztria Csá-szája, Magyar- és Csehország királya stb.
Az 1857. közigazgatási évből államszük-ségletek fedezésé végett, miniszterünk és bi-rodalmi tanácsunk meghallgatása után követ-kezendőket rendeljük:

1. Az 1857. közigazgatási évből a telek-adó, az épületi adó, a kereseti adó, és a

jövedelmi adó, az ezen adókhöz országfe-jedelmi pótlékokkal együtt az 1856. közigaz-gatási évre kiszabott mennyiségben s határoza-tok szerint fizetendők, a mennyiben jelen-nyiltparancs következő határozatai által más-izetkedés nem történik.

2. Azon koronaországokhoz és ország-részekhez, melyekben a telekadó az állandó adószorzat eredményei szerint a tiszta jövede-lem száz forinjtól tizenhat forinjtáig rendes adóképzetendő ki, az 1857. közigazgatási év-től fogva Csehországunknak azon része is szá-míttatik, melyben a közszénelkenti földszála-sok befejeztek.

3. Magyar, Horvát- és Tótországban, to-vábbá a Szerb-ajdaságban s a temesi bánsság-ban, a telekadó, az 1857. közigazgatási év-ben, az ideiglenes adószorzatnak a közszé-nkenti földszálalások által kitudott tiszta jöve-delmére, száz forinjtól tizenhat forinjtáig vet-tetik ki.

4. Mi azonban fontartjuk magunknak, az egyenes adóztatásban netalán szükségese-knek látszó változtatásoknak még az 1857. közigaz-gatási évből életbeléptetését.

5. Ezen fontartás mellett, Erdély nagy-fejedelemségünkben, az egyenes adóztatás te-kintetében 1854. sept. 27-én kelt nyiltparan-csunk (birod. törv. lap 256 sz.) 4. §. által megállapított határozatok az 1857. közigazga-tási évre is kiterjesztetnek.

Ezen rendelkezések végrehajtásával pénz-ügyi miniszterünk bizatik meg.

Kelt udvari lakunkban, Ischlben ezer nyolczszáz ötvenhatodik october tizenegye-dikén, uralkodásunk nyolczadik évében.

Ferencz József, s. k. (P. H.)
Gróf Buol-Schauenstein s. k. Bárá Bruck s. k.
Legfelsőbb rendeltre: Ransonnat s. k.

Kinevezés.

A n. Szepeni megyei cs. k. hatóság el-nöke a segessvári cs. k. hivatalnál megürlt írno ki állomásra ottani díjnok Geltsch Jánost nevezte ki.

Törvényszéki hirdetések.

Kivonathan.

Az erdélyi országos cs. k. föltörvényszék elnöksége f. é. oct. 31-ről 4742 sz. a. pályá-zatot hirdet az ottani föltörvényszéknél megürlt tanácsos titkári segéd állomásra 800 e. ft. évi fizetéssel és előléptetési joggal. Az ajánlkozók adják be oda szabályszerű ké-relmeküket négy hét alatt.

Az erdélyi cs. k. postaigazgatóság f. évi october 29-ről 6225 sz. a. tudatja, hogy Le-kenczen és Görgey sz. Imrén f. é. novemb. 1-től kezdve postahivatal van fel-állítva, s a lekenczei a besztarcei postahivatal-lal, a görgey sz. Imre pedig a szászregényvel he-lenként négy sz. Imre összeköttetésbe téve.

E postahivatalba következő helységek esnek a) a lekenczei: Apáti, Barátfalva, Bodorfa, Bodon, Bongárd, Borzsis, Budatleke és Lompért, Czenté, Dipse, Szász Enes, Füzükút, Galacz, Harina, Szász Szent Jakab, Arakalya, Kékes, Kerlés, Kétyel, Lekencze, Manyk, Szász Máté, Aranyos-Móricz, Nécz, Szász-Ujjfalú, Szász György, Szász-Czegő, Szász Sombor, Szeret-falva, Sz. Mihálytelke, Tanos, Veresgyháza, Fe-jéregyház, Vermes, Szász-Uj-Ös.

b) a szent-györgy-imreibe: Adorján, Alsó-Köher, Alsó-Oroszi, Felső-Köher, Felső-Oroszi, Görgey, Hodak, Görgey-Oroszfalu, Szent-Imre, Héthűk, Prosz Idcs, Kakucs, Kásva, Kerlés, Libányfalva, Magyar-Bölkény, O-lah-Nádas, Oláh-Bölkény, Orsova, Marok-aza, Sókna, Soos-Sz.-Márton, Szent-Mihálytelke, és Úvegcsür.

Az erdélyi cs. k. bányá- erdő- és só-igaz-gazgatóság f. é. oct. 28-ról 7143 sz. a. a. pályá-zatot hirdet a dézsi sóaknánál megürlt officialisi állomásra 450 e. ft. évi fizetéssel, szabad szállással, rendes só-illetőséggel. Az a-jánlkozók adják be oda szabályszerű kére-szeiket f. é. novemb. 26-áig.

A kolozsvármegyei cs. k. törvényszék el-nöksége f. é. oct. 29-ről 531 sz. a. a. pályá-zatot hirdet az ottani törvénzséknél megürlt accessistai állomásra 350 e. ft. évi fizetés-sel. Az ajánlkozók adják be oda szabályszerű kérelmeket négy hét alatt.

Az erdélyi országos cs. k. pénzügy-igazga-tóság f. é. oct. 29-ről 25330 sz. a. a. köztudomásra adja, hogy az ez évi dohányyle-vek beváltása következő időszakban lesz, még pedig:

a) Maros-Vásárhelytől f. é. decemb. 1-től a jövő évi martius végéig.

b) Előpatakán f. évi december 1-től 20-ig.

c) Fogarason a jövő évi január 2-től 23-ig.

d) Marosportuson f. évi novemb. 17-től 28-ig.

e) Kolozsvárt f. évi december 2-től 18-ig.

E határidőn túl a természetknél találtat dohány-mennyiséget, a dohány egyedársági rendelet 42-ik §-a értelmében, el fogják venni, s a hibákat szabályszerű büntetés alá vonják.

A nagy-enyedi cs. k. járáshivatal, mint törvénzsék, f. é. oct. 26-ról 1158 sz. a. tudatja, hogy Lázár Mihaila házát, kerjét és föld-jeit O-Rakoson, b. Löwenthal Sámuel részére 1300 e. ft. f. é. novemb. 24-én és decem. 24-én a hely színén közérvelesen el fogják adni.

Az erdélyi cs. k. pénzügy-igazgatóság f. é. oct. 31-ről 25,060 sz. a. pályá-zatot hirdet adóbevévői állomásra 800 vagy 700 e. ft. évi fizetéssel; ellenőri állomásra 700 v. 600, v. 500 e. ft. al: számtiszti állomásra 500, v. 450, v. 400 e. ft. al, és járulnoki ál-lomásra 400, v. 350, v. 300 e. ft. al. Az ajánl-kozók adják be oda szabályszerű kérelmeket f. é. decemb. 10-éig.

A barátosi cs. k. járáshivatal, mint törvénzsék, Kovásznán f. é. sept. 29-ről 1777 sz. a. tudatja, hogy szőresei birtokos Szatsva Fe-rencz fekvő javait, elfalvi birtokos Szőseai Sándor kérelmére, f. é. novemb. 30-án és de-cemb. 21-én közérvelesen el fogják adni.

A törsvári cs. k. járáshivatal, mint törvénzsék, Rosnyón f. é. oct. 23-ről 187 sz. a. fel-hívja Alsó-Móson elhalt, volt falubíró Ben-esile Nicolue hátrahagyott vagyonához i-gényt tartó hitelezőket, adják be oda követelé-seiket f. é. decemb. 31-éig.

A besztarcei megyei cs. k. törvénzsék f. é. sept. 13-ről 1595 sz. a. felhívja vajda-szentivá-nyai birtokos Nagy Tamás örököseit, ellenők a cs. k. pénzügyvédség által a vám alapítványba tartozó 789 e. ft. tőke és kamatai iránt indított kereset védelmére. Feleletételi határidő 90 nap. Kirendelt ügyvéd Hofgráf.

A zilahi cs. k. járási törvénzsék f. é. octob.

19-ről 1439 és 1440 sz. a. tudatja, hogy Ro-mitán Juon házát és földjeit Csíglényben, zsbóbi Katz Izrael kérelmére, f. é. novemb. 18-kán és 1857-iki január 17-én d. e. 9 órákor közérvelesen el fogják adni; — az Uncziu Vaszikát pedig f. é. novemb. 27-kén és 1857-iki január 26-án.

A károlyfejevármegyei cs. k. törvénzsék f. é. oct. 25-ről 2121 sz. a. felhívja diód-vár-alai birtokos Eperjesi Juliánát báró Ke-ménynét vagy örököseit, ellenők a cs. k. pénzügyvédség által, az árvi alapítványba tar-tozó 360 e. ft. tőke kamatai iránt indított kereset védelmére. Targyalási hatánap f. é. novemb. 28-ika. Kirendelt ügyvéd Szepeni.

A kézdi-vásárhelyi cs. k. járási hivatal, mint törvénzsék, f. é. sept. 22-ről 2665 sz. a. Dézsi Bálint kérelmére felhívja azt, a kinek kezénél volna az elveszett állam-kölcson certifikatja, a mely kelt Kézdi-Vásárhelytől jul. 24-én 1854. 119 sz. a. 7 ft. 30 kr. cautio-val és 150 e. ft. alírt összeggel, jelentse ma-gát az irt törvénzséknél egy év alatt, mert azon túl az irt certifikat megsemmisül.

LEVELEZÉS.

Bibarcfalva, nov. 4-kén. Tisztelt szer-kesztő úr! Hogy e vidék hírlapilag képviselve nincs, hogy azt sem tudjuk mintye: élünk-e vagy meghaltunk, annak körülbelül mintegy hét vagy nyolcz éve lesz, mióta t. i. az e vidékről kivált egyetlen levelező ez árnyék-világban bucsut mon-dott. S pedig ez idő óta mennyi víz folyt le az Olton, a Langoson és Kormoson... mennyi esemény zúgott le a világtörténet medrén... mennyi szív vágya, boldogsága, élete enyészett a semmiség tengerébe... s mennyi följegyezni való változás jött létre csak az igénytelen vidéken is... Azóta történt, hogy a miről az 1814-iki or-szágyűlésen is szó vala, volt Bardocz és Mik-lós-vásárhelyek néhány körben eső-volt felső fehé-r-megyei faluval — együtt magas kormányi rende-zés folytán közhajattal találkozálag Baróth név-alatt egy politikai és törvénykezési járássá ala-kították át. Azóta történt, hogy vidékünknek Csíkkal a Mitácsón át közlekedési útja nyílt, mely erőlyes járásfőnökünk t. cz. Szabó Ádám ur buz-galma alapján ma holnap bevégezve lesz. Azóta s szinte ez alapon van, hogy vidéki más utaink is szemlátomást megajultak; s hogy hivatali szék-helyünk Baróth helység utcáiról a vendégharasz-tó sár és köszönő gödrök eltűntek... Azóta szapo-ródott vidéki szeszgyáraink száma négyről tize-nötre, s még most is kilátás van a többb-léshez... Azóta fizette leitt a természet adó-ját Benedek Juliánna Pergő Czelesztin törvé-nyes neje, ki a nemzeti színészet martyrkorában udvari hölgyek szakmáját vitte, s körül az adó-ma följegyzé: miszerint férje egy játékestén Ham-leben szerepelve, játék után igen gyöngédele-telentl körhöz le őt: hogyan mert a királylúnak vacsorára lenesét főzni... azóta s névszerint ez év nyarán történt, hogy Bibarcfalván egy hosz-szu árok felett a sok esőzések következtében egy hegyrész megindult, mi a falunak tört, s az ugy-nevezett templomutca egy részét megtöltötte, szerencsére azonban más kárt nem tön... És mennyi egyéb nem történt azóta, miknek elbe-szélése nem tartozik a levelezői tiszthez... Csak a két Hatod havas néz le most is tompa nyuga-lommal a vidékre... Csak az öreg Morgó visel-lyolkor most is felhőkalapot, s ha köszön vele:

legítheti, s állandóan azon helyzet, mely a miveltebb osztá-lyokat inkább irodalmunk kegyurai, mint osztályosai gyanít, tündeti föl: akkor fájva kellene arra gondolnunk, hogy még so-kaig fog nemzetségünk intelligenciája a külföldi irodalomgyámolításá-hoz csatlakozni.

A „kelet népe” egy azon komolyabb irányú vállalatok közül, melyek a nemzet miveltebb osztályaira vannak számítva, melyek a tudomány s szépművészet minden tárgyát felölve, a hasznos az élvezettel párosítani igyekeznek, s így minden mi-velt férfi és nő kedves olvasmányává válni hivatásukban áll.

Programjánál fogva e vállalat irodalmunkban azon tért o-hajtja elfoglalni, melyet a franczia irodalomban a „Rwne de de-ux mondes” tölt be.

A már közzreadott első és második füzetnek, mind bármely salomban illetékes külsőinje, mind beltartalmának gazdagsága biztosítanak minket szerkesztő jó tapintatáról, s a vállalat irodal-mi föltartósságáról.

Már e két füzetben legjelentékenyebb írónk neveivel talál-kozunk, szakembereket látunk kellemes csoportozatu egységet képezni.

A tetsző külsőin, a beltartalom nyomatékossága, s az ü-gyes elrendezés általi változatosság, nemcsak hasznos, de kel-lemes olvasmányul is ajánlják e vállalatot korosnak, ifjunak s minden nembelieknek egyaránt, s csak hazafias tartozásunknak tesznek eleget, midőn e vállalatot Erdély miveltebb osztályainak s egyéneinek figyelmébe és részvételbe teljes buzgalommal ajánljuk.

Már is e füzetekben egyik érdekes cikk a mástestéri fel, s nem találtunk egyetlen értekezésre, mely pedans abstractioja által unalmas vagy felületessége által hasztalan s helyenkülvi volna, s a magyar lelke szintugy örvend íróni képességeinek e szép emelkedettségén.

Szerkesztet e vállalatnak lehetlen nem méltányolnunk; egy havi irat komoly s mivel körre számított tartalommal, mely egy-szersmind több szelleműs író közremunkálását feltételezi, ha-kik, s hol minden mondatból új eszméket meríthet a szemlélő. Egy tisztes terem ez, melynek zöld asztala mellett minden ille-tékes talentomnak tere és joga van észleltet fejtetni, és saját miveltségét a nemzetbe átültetni, mert azon felül az egyolda-luságtól mindennek, mit a tudomány és szépművészet körül ész-lelhetünk, e vállalatokban terére találunk, s kérdéseken kívül hiszem, e vállalat szükségességének érzetében, hogy most

vagy később egész íróvilágunk buzgalommal fog csatlakozni e vállalatához, melynek megállapításakor közzé tett nyilatkozatában érdemes alapítója anynyi discretiot és ildomosságot tüntetett ki minden íróni tekintély irányában.

Es a komolyabb rangú írók méjén is érezték egy ily vál-lalat szükségességét, színtanyira mint a miveltebb olvasó kö-zönség, a mennyire gyér még mi nálunk az olyas organ hol e két csoportozat egymással nyomatékosban társaloghatna.

De jellemzésül legyen szabad e két füzet tartalmát ide so-rolnunk. Vajha e lap szükköre által ne korlátoztatnánk, hogy ti-zetes ismertetést ahasunk az egyes cikkek tartalmáról; azonban ez a nagyobb lapok feladata.

A „kelet népe” a kiadó előszava nyitja meg „Deus pro nobis quis contra nos” cím alatt, melyben e vállalat felada-tából vett czimneve ügyes tollal igazoltatik.

1. sz. alatt Mészáros Károly adja, ismert derék esztelése-sével, a Szechenyi nemzetség ismertetését, melynek multja, jele-ne s tán jövője is annyira összeforrott a magyar nemzetséggel. Helyén áll valóban a Szechenyi név, egy ily című vállalat élén, s szerkesztőnk e nagy név iránti méltó tiszteletét eléggé jellem-zzi, hogy a 2, 3 és 4-dik számú cikkek mind a Szechenyi névnek van szentelve.

E három cikkben Török Sándor, báró Kemény Zsigmond és Székely József Szechenyi Istvánnak írói s publicistai pályájáról hoznak részint lelkes, részint tudományos felvilágosításokat.

Nem lehet fölki Kemény Zsigmond cikkét elejétől végig, s Török Sándor cikkének két végső lapját a legméjebb részé-vel hazafias fájdalom befolyása nélkül olvasni.

5-dik sz. alatt Egressi Gábor értekezik a színészet körül; derék s figyelemreméltó indítványt tesz a vidéki színpadok szer-vezése körül.

6-dik sz. alatt jeles aestheticusunk Gregus értekezik újabb szépirodalmunk körül; ohajtandó, hogy e nyomatékos cikket minden fiatal írónk átolvassa.

7-dik sz. alatt a köztisztelőt academiái titkár Toldi Fe-rencz kezdi el tárgyavatott ismertetését „a magyar academia kö-rül” melyet a 2-dik füzetben fejez be.

8-dik sz. alatt a magyar jogirodalom fejlődéséről az utó-bi években értekezik dr. Hegedűs. Érdekes kritikai tájékozást hoz, mely a szakembereknek hasznos figyelmeztetést szolgálhat.

Venczel Gusztáv genialis történetbuvárunk 9-ik sz. alatt a magyar történet-kutatásról s írásról kezd meg érdekes cikkét,

melyet a 2-dik füzetben befejez.

Az első füzetet Kovács Pál jó ízű vigjátéka fejezi be „Pál fordulása” czim alatt; egy kedves társalgási színmű ez, mely házi színpadra is vidám, valamint nemes irányú által egyiránt ajánlható. Igen helyes tapintatára mutat szerkesztőnk, ha minden füzetet választékos szépirodalmi termékekkel fogja életkíteni. A szépirodalom az életnek és a literatúrának fűszere, s főként ilyszervi vállalatoknak szép feladata az, hogy ész és érzelm ben-nők kielégítésére leljen. A derék vigjáték befejezését a 2-dik füzet hozza.

A második füzet még emelkedik közhasznu érdekességé-ben, s a már említett cikkek befejezésén kívül nagy fontosságu értekezést hoz „Smidt Ádám és az új nemzetgazdasáztanról” Kaucz Gyulától, melyben egyet a legérdekesebb olvasmányok kö-zül ajánlhatunk korszerűség s szabatos előadás tekintetéből.

Most, midőn a magyar nemzet kiválólag a földmívelésre és a marha tenyésztésre van utalva, nem lehet eléggé ajánlanunk e füzetből, Korizmes László volt tagjától a párizsi nemzetközi ju-rinak, e legtudományosb magyar gazdától „szarvasmarhafaj” cím alatt közzreadott értekezést, melyben az iparműkiállításból merített nagy tapasztalat az tájékozást az európai marhafaját mi-nőségéről, s reánk nézve azon örvendeztető felvilágosítást, mi-szerint minden uralkodóbb nézetek a magyar marhafajt ismerik el a többiek előztől.

E füzet mind érdekes s nagy horderejű cikkekkel hoz. „Az új szülöttek gyöngesége” a „Külföldi irodalmi szemle” „A föld-és öslénytan viszonyai az emberi nemhez a Types of Markinl nyom-mán” címek alatt, hozza a napi politikai tájékozást dr. Falktól, ki a „M. Sajtó” politikai szemléjéből e téren oly nagy figyelmün-ket vitta ki. Nagy érdekű a „magyar kronika” mely ez utóbbi év socialis eseményeit közli, s fontos rovata e füzetnek mind az írók, mind az olvasók érdekében a „magyar könyvészet.”

Az egész mű oly tapintatosan van szerkesztve, hogy ha ez mind végig így lesz tartva, milyen kétkedni nincsen okunk, kér-deően kívül e vállalat kiérdemlendi legbuzgóbb pártolásunkat.

Teljes öszinteséggel ajánlhatjuk miveltebb olvasóinknak e derék vállalatához csatlakozást, valamint Erdély íróitól elvárjuk, hogy a köznevezettség e szép provinciáját, e jó irányú közés i-rodalmi vállalatban is képviselni törekedjenek.

Edemfy Dániel.

zápor áztatja meg a tájt. ... Havasgerinceken a szemérfényő karjait most is egymásba fonja, nem tudjuk: nemzeti indolenciából-e, vagy azt akarja vele példázni: hogy jó az egyetértés. ... Lenn-tebb a pulyafenyő most is felbámol, a magas bukkre, mint kislekűtek a nagy emberre. ... A még alantabb tenyésző nyírfa most is csak azon cészra szolgál, mint ezelőtt, t. i. kerékfejet csinálnak és nyírvericset szűnek abból. ... pedig tán az anynyi kereskedelmi cikkek vált nyírfa-olaját is gyártani lehetne belőle. ... A sűrű bózókban honos csiki füge-, (vadegres) málna-, és szedergyümölcsre most is tárt karokkal siet a szerelmes ölelésü medve. ... s ez utolsó gyümölcs-nem indája most is oly vékonyan vonul át a kődarabok felett, mint csüggeteg szíven a reménység. ... És e havasok alján most is azon jóra termett, életrevaló székely nép lakik, melyről írva van: hogy a törénnyől levette is talpra esik. ... E nép életéből fogok — a t. szerkesztőség beegyezésével — koronként közleményeket adni.

KÜLFÖLD.

ANGLIA. A „Times“ bécsi levelezőjének egy oly sürgönyét közli, melyben azt jelenti, mikép Angol, Törökország és Austria oct. 23-n megállapított, hogy a fekete-tenger s a dunai fejedelemségek megszállása folyvást tartana. — Stambuli új hírek szerint az angol hajóhad tele mes erősitést nyert.

— Az angol sajtó hangja Oroszország ellenében napról napra élesebbé és keserűbbé válik, s megtámadásai a czar személyéig terjednek. Tisztán kimondja, hogy az orosz politikai csupa ravaszság és cselszövés. Rókaival békelt, farkassal prézelt, szembe se állt len igazában Csalóka Péternek igaz ivadéka, s többi ily jellegű mondatoknak egész bőségszerűjét ülteti a jámbor brit sajtó, s véges végül Törökország iránti keresztény államegyházi önzéstelen szeretetből kijelenti, hogy Törökország csak úgy biztosítható, ha a fekete-tenger partjain második Gibraltár alakul. Egyébiránt inkább az angol építse ezt a Gibraltárt, mint a fél barbar orosz.

— Anglia, mint mondják, a conferentia egybeülését csak azon egy feltétel alatt pártolná, ha annak széke Londonban leend. Elbe már hogyan egyeznek belé Napoleon, midőn ez nyílt bevallása volna annak, hogy Párisnak hangadó torka már nagyon rekedni kezdett s kelet és a világ csillaga többé nem Páris felett tündökölt. A fényes kapu, az utóbbi időkben az európai családja jutott s ez által a fényesedni kezdett kapu meg azt kívánja, hogy az egybegyűlendő conferentiából mind az orosz, mind a porosz kizártnak, mivel a kettő között csak a p betű képezi a különbséget. Már tréfas is kezd lenni a kapu; nem csak az asztalok tánczolkak s jósolnak az újabb civilizált korban.

Az „Observer“ „Moniteur“ elleni hangja mutatja, mily őszinte tud lenni a haragba jött angol gentleman. Tudja ön — kérdi Napoleontól az angol lap — mit jelent az angol szövetség? Az angol szövetség az európai civilizatio nagyrészenek élére helyezi őt; és ennek hálálhatja ön, hogy Austria és Oroszországgal szemben nem kell a kontrási szerepet játszania. Ha ön, kéjtelgő viselkedéstől az angol barátságot megveti, lássuk mi lesz önből, — fedve az aranygyapjú és az összes orosz szentek keresztjeitől, fekete, veres és kék sasokkal, egyszer évenként császár testvéreivel őrszjezőn Topliczen, egy nap austriai, más nap orosz ezred élén lovagolva. De ha nehézségek fordulnak elő; ha a hitel Párisban kicsiny és gyenge, ha a köztársaságiak tért nyerne, vagy a Bourbonok türelmetlenek lesznek; akkor jegyezze meg ön magának, hogy a hitelt Sz. Pétervárott nem fogják lábra állítani; a Bourbonok Bécs szemében kegyelmet találnak, Berlinben és egyebütt, a veres köztársasági felkelés esetére, magoknak is sok tennivalójuk lesz, hogyszem önön segíthetnek. Mi elcogt mondunk. Egy képet festettünk, melyet valósulandónak látunk. Mi nem hihetjük, hogy azon ember, ki anynyi jóakaró tapintattal ragadta magához Franciaországban a gyepőt, ki Abdel Kádert szabadságba helyezte és Montijo kisasszonyt vette nőül, annyira súlyedhesen, mint környezetéből néhányan velünk elhitelni szeretnék.

— A Persia ellen tervezett hadjáratra nézve a Bombay-telegraf a következőket közli: természetesen Bushir lesz az első megtámadási pont, miután a sereg Karkar-szigetén állomást foglaltak. E város nem kis fontosságu, miután kikötője Persia összes külkereskedésének központja. Közel mintegy két angol ifnyí kerületű falak veszik körül. Az ottani bazár a szárazröl mindenféle gyümölccsel és élelmiszerekkel bőven el van látva. Sok kereskedő lakik ott, kik nagy kiterjedésű kereskedést folytatnak. Naponként jönnek mennek a karavánok. A városban magában nincs iható víz; 2—3 mérföld távolságról hozzák. A sheik vagy kormányzó ha-

talma 15—16 mérföldnyire terjed a partokon és benne a szárazon. Bár a persák jó darab ideig dolgoztak Baskir erődtítésén, nem hihető, hogy erős bombázásnak hosszasan ellenállhatna. El-foglalása lesz a háború első nagy eseménye, s a teheráni udvartól függ, hogy első legyen-e vagy utolsó. A baskiri sheik katonái nem igen vitéz-hírből állanak, folszerelések sem igen derék.

— A „Globe“ és „Post“ a Persia elleni készüléteket szükséges és bölcs intézkedéseknek tartják; de vannak lapok melyek különbözölég vélekednek. Különösen megtámadja a keletindiai társaságot az „Examiner“: „A mint most kijött, ezelőtt három évvel (a közönség tudta nélkül) szerződésre léptünk a persákkal, melyben megígérték ezek, hogy India képzelt kulcsát, Heratot nem támadják meg, azaz, biztosították az afgán Dost Mohamednek — ki egykor eskütt ellenségünk s e yizben hadi foglyunk volt. Herat és környéke birtoka, mely az előtt a persáké volt, nem az afgánoké, de a mely valóban 50 évig független fejedelemség volt, leg-alább anynyi idő óta, mióta a mostani afgán dynastiák (egyiránt bitorok) illető tartományaik fellett uralkodnak. E szép kötés fenntartása végett készült, újabb indiai hírek szerint, hadjárat, melynek előleges költségét is félmillió font sterlingre teszik. Legkülönösebb, hogy az ind kormány maga is oly rosszul van értesülve, hogy háborút kezd a nélkül, hogy tudná, elfoglalták-e Heratot a persák, s tehát bizonyost tudna a kötés megszégéséről.

Igy az „Examiner“. Azonban tudja Pál mit kaszál, — hogy fékezni, gyengíteni kell az Oroszországgal czimboráló Persiát s ennek Angolhon frigyességét vagy vazalljává tétele által feltartóztatni a közép Ásiában mind tovább harapodó orosz hatalmat és befolyást.

Ujabb hírek szerint Anglia a maga ultimatumát a persa udvarnak immár elküldé, s az indiai hajóhadostyalnak october elején kellea persa tengeröblől felé elindulni. — Konstantinápolyban Busir bevételét elmaradhatlannak tartották, mi ha megtörtént, az angolok Sírász tartományba fognának benyomulni. Azonban hozzátéve, hogy a persák Heratot még mindig ostrom alatt tartják, s az afgánokat annyira megverték, hogy az utóbbiak közül 6000-en a fegyvert letenni kényserültek.

TÖRÖKORSZÁG. A dunai fejedelemségek szervezését illetőleg Austria, mint tudjuk, azon indítvánnyal lépett volt fel, hogy a párisi utóértekezletre oláh- és moldován bizalmi férfiak hivassanak meg, kik azon tartományok helyzete és szükségere nézve felvilágosítást adjanak. Ez indítványt azonban a nyugoti hatalmak, a pártok cselszövényeit vetve okul, el nem fogadták s a véleményező divának összehívására nézve aganyvezir egy firmán-tervet terjesztett a szerződött hatalmasságok képviselői felé. A török kormány nagy sulyt helyez azon körülményre, hogy a divának mindenik tartományban külön hivassanak össze. Mindenik gyűlés következő öt comitéből fog állani: 17 nagybojár, 17 föld-birtokos, a nagybojárak kizárásával, 17 kereskedő és iparos, 17 paraszt és 12 pap, összesen 80 képviselő. Minden osztály szavazati többséggel választja képviselőit; a képviselők minden osztálya külön bizománnyt képez s az előzők itt tárgyalat kérdéseket az egyesült diván (országgyűlés) elé terjeszti, mely azok felett ujjolag tanácskozik s véleményét a szerződött hatalmasságok bizománnya elé terjeszti.

A firmán véghatározata imez. Ha minden várakozás dacára mégis megtörténne, hogy ezen gyűlésnek tagjai oly kérdéseket vennének tanácskozási alá, melyek a porta jogaival s a fejedelemségek szabadalmaival ellentellenek, akkor a porta képviselője erről tudósítani fogja a bizománnyt s erre nézve jelentést tesz a fejedelemségi helytartóságokhoz. Ha tehát történnék, hogy a divának a főnnálló viszonyokrendét veszélyeztető irányt követnének, akkor rendszabályok fognak létezni, hogy az elnyomattassék.

E szerint a divának csak a beligazgatással foglalkozhatnak; az egyesítést a porta már előre lehetetlennek jelölte ki. Mint hallszik, Orosz- és Franciaország követei Stambulban óvást tettek ezen fermán ellen, mely a párisi szerződés szellemével ellentenzik; Franciaország még azt is kívánja, hogy mind ezen, mind pedig a határszabályzási kérdés a congressus elé terjesztessék, hanem mind Anglia, mind Austria határozatlan ellenzi ezen indítványt, mert nézetök szerint, ily congressus csak nem lehet szótöltéség szerint határozatot hozni, s egyik kormány se köteles, magát a többség ítéletének alá vetni. Szükséges tehát, hogy a kormányok a congressus egybegyűlése előtt legalább az elvekre nézve egyezkedjenek.

FRANCIAORSZÁG. Reshid pásának nagyvezirre emeltetése nagyon kellemetlen er-zést okozott Párisban. A „Constitutionnel“ nagyon morális oktatásokat tart a portánál működő cselszövények ellen, most midőn a francia-orosz ármányok megbuktak.

— Párisból írják nov. 2-ről, a háború

egy — szól ma reggel hozzám egy diplomata — be van fejezve, de a béke még nincs meg. — E nyilatkozat meglepett, mivel a jelen helyzetet találólag rajzolja. Lord Minto, lord F. Russell és több más angol diplomatának O-laszországban jelenléte, sok minden magyarázatra ad alkalmat, annyival is inkább, mivel a nápolyi és szicíliai menekültek legnagyobb-része, csaknem egyszerre elhagyta rendes tartózkodási helyét és vagy Szeiczban vagy Piamontban tartózkodik. Allitják, hogy Serra di Falso hg a szicíliai parlament egykori elnöke, gyakran meglátogatja Turinban az angol diplomatákat. Azt is megjegyezték, hogy Gue-razzi exdictátor, ki a legnagyobb viszáv-nulásban élt, egyszerre csak eltermett, és Genában telepedett le. — Az orosz anyac-zárnőnek a Barroome család palotájában jelenléte, nagy izgalmat okozott Olaszországban: tudva van, hogy e nemes család számuzelet s jószágai le vannak zárva az ausztriaiak által.

— Nápolyban nincsenek minden nyug-talanság nélkül, mert ott a lefoglalt tudósítá-sok nyomán tudni akarják, hogy Turinból erőlesen dolgoznak Szeiczia sziget fölke-lésén.

— A villany általi világítás, azon meg-nyugtató kísérletek következtében, melyek Pa-risban a diadalven tettek, most már III. Na-poleon nagy udvarában a két Square között, és Jacques tornyán gyakorlatilag fog alkal-maztatni.

— Kiszámították, hogy az élelmisz-e-rek és lakások nagy drágasága miatt a ház-as-ágkötségek Párisban egy év alatt egy har-maddal megevesbedtek.

— Napoleon hg Stuttgartba leány néz-ni ment volna, s a szép ara az orosz csá-szár unokahuga Leuchtenberg hgnő. A her-czeg Würtenbergbe utazta előtt nagybátyjá-val a császárral hosszasan beszélgetett. Azt beszélik, hogy ez alkalommal a herceg a legforróbb szavakkal esdekelt volna Olasz-orzág mellett. De nem szólnak semmit e sa-gyak hatása felől. A „Nord“ szerint a herceg arra volna kijelelye, hogy a dunai fejedele-m-segek örökös fejévé legyen.

— Cowley lord gyakran tesz összejö-vetelt a császárral a Francia- s Angolország-közi viszonyok meghidegítése miatt. A pá-risi udvarnál igen ingerült indulatot idéztek elő az angol sajtó folytonos megtámadásai a császár környezete ellen, mert tudva lévén az, hogy a császár most a mindentevő, egyedül uralkodó Franciaországban, a környezetében lévő államférfiak megtámadása az angol sajtó részéről csak közvetett megtámadása magé-nak a császárnak. A külföldön ezen meg-támadások a császárnak nagyon sokat ár-tottak.

— Az Angliából Franciaországba érke-zett utasokat különös figyelem alatt tartják. Azt hiszik, hogy a rendőrség nyomára jött az olasz forradalmi vezetők autójának, kik most mindnyájan a felszigetre kívánnak jutni. Tes-tis canton éppen nem idegen ajánlataiktól, a honnan azt is beszélik, hogy a szövetség-tá-nács, a külügyi követektől hivatalos meg-in-tést kapott, hogy jobb felügyeletet tartson.

SPANYOLORSZÁG. Az orosz és spa-nyol udvar közti régen megszakadt diploma-tiai viszony már helyreállottnak nézhető. Sőt, mint egy rajnai lapnak Madridból oct. 28-ról írják, formaszertint Spanyolorosz szö-vetség és létesült, melynek tartalma azonban gon-dosan titokban tartatik. Az orosz befolyás a ma-dridi udvarnál a francia és angol felett oly hatá-rozott tulsulyt nyert, hogy azt már a félhíva-talos sajtó modorában is észre lehet venni.

Több lap védelmére két Napolynak a nyu-gotiak követelése ellen. Az „Espana“, az ultra-moderadók közlönye egy cikkből tör-ténelmileg fejtegeti a francia nagyravagyást Spanyolországgal szemben s I. Napoleont el-rentető példaul állítja III. Napoleon elé. To-vábbá utal 1815-re, III. Napoleon kormányzá-si módjára, a parlamenteli bánásmódjára, a Cayennebe küldetésekre, s azt állítja, hogy a császár kül- és belpolitikája közt ellentmondás létezik. Furesz fel fogást mutatnak a vég-szavak; „kivánunk magunknak szerencsét ahoz, hogy van még oly ország, hol vendégsze-retre találnak a világ ezen részéből (nyugot-ról) elűzetett jó eszmék; mivel ekkép remél-hetjük, hogy azok nem fognak a hatalmasab-bak által elnyomtatni. A polgárosodás Orosz-országba jutott, Oda fogunk-e jutni, hogy az északiak arra kérjük, mikép oly kozák roha-mokat bocsásson ránk, mely ujjolag polgá-ro-sítson bennünket? — Minden lehetséges!

A hivatalos lap általannak nyilvánítja azon híreket, mintha a királynő s Vilama-marquis közt értekezletet tartattak volna, ab-solut kormány alapítása végett, — s kijelenti, mikép a kormány tiszteletben tartandja a nem-zeti javak eladása iránti azon szerződések-et, melyek a felfüggesztési rendelet közzététele előtt történtek. A legközelebbi évnegyedi ka-mat belizetése biztosítva van.

UJ POSTA.

A stambuli ministerkrisisből még csak azt tudjuk teljes bizonyossággal, hogy Ali pasa he-

lyett Reshid pasa lett nagyvezirre, de a kabinet többi tagjairól misem hallatszik. A francia han-gulatát eléggé elárulja hivatalos lapja, a „Mo-niteur“, közölve a lipcei újság vezércikkét, mely az orosziai megszállás ellen kikel s ezt mind a népjoggal, mind a párisi szerződéssel ellenkező ténynek jellemzi. Az „Ind. B.“ párisi levelezője szerint ott a congressusnak mielőbbi egybegyűlését kívánják, különben komoly bo-nyodalmakra tarthatni számot; mind Stambulban, mind a Duna partjain. A francia császár inger-ülttsége a brit sajtó, de még inkább a stambuli brit diplomatia győzelme folytán leirhatlan, s mint Compiègnéből írják, testileg és lelkileg szenved.

A „Nord“-nak írják Párisból nov. 3-ról. Konstantinápolyi tudósítások szerint, hét an-gol sorhajó a fekete-tengerre bé-ment. A „Morning-Post“ is jelenti, hogy is-mét egy brit hadihajó ment el a kigyó-sziget felé, s általában az angol admirális még min-dig nagyon tevékeny új hajók építését illetőleg. Több csavar-korvettek készülnek új minta szer-int. Egy sorhajó most indult ki Portsmouthból a középtengerre. — A fekete tengeren levő an-gol hadhajók a sinopei kikötőben fognának telelni: írják a „Moniteur de flotte“-nak, mint szintén, hogy az ausztriai kormány több kísérleteket tettett új nemű ágyunaszá-d-okkal, miknek különös rendeltetése a duna-partok védele.

E szerint kétségtelennek látszik, mikép a határszabályzás kérdése alapos megoldás felé siet Kivált Palmerston nem érti ilyes dol-gokban a tréfát, s közlönye „a Morning Post“ oly hangon menyndörög Oroszország el-len, mint az a háború napjaiban is alig volt hall-ható. „A Péter istentelen politikája, kit ugy-mond, hamisan neveznek Nagynak, a mai Orosz-országának is politikája.“ A ministerialis „Obser-ver“-is következő gonosz levelezést közöl Sz. Pétervárból: „Walewski gróf francia kül gyi ministernek, egy lengyelnek, lengyelországi birtokai vissza fognak adatni, jutalmul a czar-nak az utóbbi háború alatt tett szolgálatait.“ Mely hirt egyébiránt a nov. 6-ki constitutionnel alaptalannak állít.

Az alakulásban leyő új szövetségek jelölő említhetni még, hogy egyfelől Sir H. Seymour az ausztriai császárt kíséri Hoga-Velenczébe, s hogy másfelől egy orosz-fran-czia kereskedelmi szerződés van ké-szűlőben.

— A nápolyi hírek békésebben hangzanak mint néhány nap előtt. Proclamationról beszél-nek, melyet a nápolyi király a uyugoti ha-talmak szellemében fogna kibocsátani — s egy amnestia — rendeletet már alá is írt volna, melynek közzététele még egy kis időre el van halasztva.

— Egy római közlemény szerint, a bécsi, florenzi és nápolyi udvarok kérték a pápát, szó-lítást fel a francia császárt, hogy ne intézzen Nápoly ellen oly rendszabályokat, melyek O-laszország nyugalmát veszélyeztetnék. A pápa mindazáltal vonakodott e kérést teljesíteni.

— Pármában és Modenában az anstria — ellenes befolyás növekedni látszik. A pármai hercegnő az Anstriaival vámszerződést felmondta, s Modena is hasonlólt akar.

— A svaiczi szövetségi kormány a neuenburg ügyben alkudozástól tudni sem akar, mig Poroszország Neuenburg iránti mind n igé-nyéről már előre is le nem mond. — Porosz-ország pedig tisztá jogait már a német Bunddal is elismertette.

Az amerikai Egyesült államokban az el-nökválasztási harc nagy t zesen foly, még vér-ontással is olykor érdekesítve. A legújabb vá-lasztási eredmények a democraa jelölt Bucha-nának kedveznek. Nov. 4-e volt a nap, mely-ben az amerikai unionnak ki kelle jelölni azon 296 férfit, a kik viszont megválasztják a pre-sidenst.

	Oct	November
Bécsi börze	5	6
Státuskötelezés 5%	8 3/4	8 1/4
1854-ki kölcsön sorsh	256	254
1859-ki „ „ „	123 1/4	122 1/2
1854-ki „ „ „	106 1/2	105 1/4
Tiszai vasútvirány	102 3/4	101 3/4
Nyugoti „ „	102 3/4	101 3/4
Heleti „ „	04	—
Éjszaki „ „	250 1/4	246 3/4
Francia „ „	—	305
Nemzeti kőcsőn „	85 1/2	83 1/2
Bank- és pénzügyi darabja	1046	1052
Földteleherment, kötelez-vény (Austria) „	85 1/4	85
Földteleherment, kötelez-vény (Magyar) „	74 3/4	74
Dunagőzhajózási részv. „	584	573
Augsburg „ „	106 3/4	107
London 1 font sterling „	10 19	10 19
Páris 500 frankért „	125 1/2	125 1/2
Cs kir. arany „	10	10
Ez st. „	7	7 1/2

Tulajdonos és felelős szerkesztő: BERDE ÁRON.

HIRDETESEK.

(2-2) (30)

2-4) (28)

(3-3)

Szülők, gyámnokok és nevelők,

Kik gyermekeik, vagy növendékeik első oktatását, vagy a magyar, német és francia nyelvekben bevezetését itt Kolozsvárt saját házaiknál ojjatának eszközölni: tisztelettel ké-retnék, e tárgyban teendő kérdéseikkel e lap szerkesztő hivatalához fordulni, hol a tuda-

ELADÓ HÁZ, GYÜMÖLCSÖSKERTTEL.

Kolozsvárt a kétvíz közt fekvő 429-dik számú néhai cs. k. főharminczados Darnoczi há-za, nemes faju gyümölcsös kertjével szabad kéz-ből eladó. Venni szándékozik bővebben értekez-hetnek cs. k. főharminczados Dietrich A. urnál.

Braun fülöp szép írás tanítónál (Farkas-utca 83 dik szám alatt) folytonosan vétetnek fel tanítványok magyar és német szírt írásra, hol a legroszabb írók 5—6 óra alatt; azok pedig, kik semmit se tudnak írni, legfőlebb 15 óra alatt biztosíték mellett megtanít-tatnak szépen írni. —

Nyomatott az év. ref. főtanoda nyomdájában.